

15. märts 2022

Lahend 2840/10- väljendusvabadus

OOO Memo vs. Venemaa

Artikkel 10

Kaebajaks on Venemaa veebimeedia platvorm (OOO Memo), mis on pühendunud poliitikale ja inimõiguste olukorrale Lõuna-Venemaal, sealhulgas Volgogradi oblastis. Volgogradi oblasti administratsioon kaebas kaebaja kohtusse tsiviilõiguslikus laimamismenetluses pärast artikli avaldamist, mis sisaldas intervjuud kolmanda isikuga ja kritiseeris administratsiooni teatud tegevusi. Ringkonnakohus otsustas administratsiooni kasuks. Kaebajat kohustati avaldama veebilehel mitme avalduse tagasivõtte ja kohtuotsuse resolutsiooni. Kaebaja vaidlustused siseriiklikul tasandil ei olnud edukad. EIKi pöördudes leiab kaebaja, et on rikutud tema väljendusvabadust.

EIK märkis, et käesoleval juhul oli siseriikliku laimamise menetluses kaebajaks Volgogradi oblasti täitevvõimu kõrgeim organ. EIK leidis, et vaevalt oli mõeldav, et tal oli huvi kaitsta oma äriidolu ja elujõulisust, olgu selleks siis aktsionäride ja töötajate huvid või laiema majandusliku hüve, mis õigustaks õiguskaitset. EIK leidis, et samuti ei saa öelda, et selle liikmed oleksid olnud „kergesti tuvastatavad“, arvestades selle tegevuse ulatust, sest 2010. aastal oli Volgogradi oblasti rahvaarv ületanud kahe ja poole miljoni piiri. EIK märkis, et igal juhul oli laimamise juhtum algatatud juriidilise isiku kui sellise, mitte selle üksikute liikmete nimel. EIK järeldeb, et sellest tulenevalt ei olnud Volgogradi oblasti administratsiooni poolt kaebaja vastu algatatud tsiviilõiguslikul laimamismenetlusel ühtegi artikli 10 lõikes 2 loetletud legitiimset eesmärki ja EIK tuvastas seetõttu artikkel 10 rikkumise.

Kuna kaebaja ei taotlenud hüvitist, siis EIK ka ei mõistnud kaebaja kasuks välja rikkumise eest hüvitist.

Otsusele on lisatud 3 kohtuniku eriarvamus.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõtte](#) (inglise keeles)

15. märts 2022

Lahend 8051/20 - vara äravõtmine

Nikitina vs. Venemaa

1. protokoll artikkel 1

2017. aasta märtsis ostis kaebaja L-ilt korteri ja registreeris oma omandiõiguse. Mõni kuu hiljem allkirjastas ta korteri edasimüügilepingu. Müügi registreerimise eest vastutav asutus seda müüki ei registreerinud põhjendusega, et L suri 2016. aasta oktoobris ilma pärijateta. Peterburi linnavõimud algatasid kaebaja ja ostja vastu menetluse korteri kui väljanõudmata vara tagasisaamiseks. Siseriiklikud kohtud rahuldasiid Peterburi linnavõimu nõude ja andsiid korralduse tühistada kaebaja omandiõigus korterile ilma kompensatsioonita. Kaebaja vaidlustused ei olnud edukad. EIK-sse pöördudes tugineb kaebaja 1. protokoll artiklile 1.

EIK ei pidanud vajalikuks kindlaks teha, kas sekkumine oli seaduslik, kuna meede oli igal juhul olnud ebaproportsionaalne.

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

EIK märkis, et korteri müük kaebajale oli tingitud ebapiisavast ja viivitatud koordineerimisest erinevate kohalike- ja föderaalvõimude vahel. Kui omaniku surm oli võimudele teada hiljemalt 2016. aasta detsembriks, siis registreerimisamet sai sellest teada alles 2017. aasta juunis ning Peterburi linnavõim ei olnud aktiivne enne oktoobrit.

EIK leidis, et kõnealune juhtum oli suure tõenäosusega seotud pettuse, võltsimise ja võltsitud dokumentide kasutamisega. Sellele vaatamata ei olnud registreerimisasutus, kes pidi läbi viima esitatud dokumentide „ekspertiisi”, võltsimist tuvastanud. Tõsi, kohus on varem otsustanud, et registreerimisasutus või teised asutused ei pruugi dokumentide võltsimist avastada. Sellegipoolest ei olnud ametivõimud käesoleval juhul astunud mingeid samme ega algatusi, sealhulgas kriminaalõiguslikku laadi, et tuvastada selle olukorra eest vastutavad isikud. Sellest tulenevat ei saa väita, et ametivõimud oleksid tegutsenud õigeaegselt ja nõutava hoolsusega. Kuna elamukinnisvara ja selle omandiga seotud küsimuste eest vastutavad nii paljud asutused, ei olnud kaebaja kohustus võtta tingimusteta vara tagastamise riski. Kaebaja võis õiguspäraselt ja mõistlikult tugineda pädevate asutuste tehtud kontrollidele.

EIK juhtis tähelepanu, et siseriikliku menetluse käigus ei väidetud ühelgi hetkel, et kaebaja oleks korterit ostes käitunud pahauskselt või hooletult. Lisaks ei olnud tõendeid, mis võiksid selles osas kohaldatud hea usu eelduse kahtluse alla seada. Mis puudutab valitsuse väidet, et kaebaja ostis korteri selle katastriväärtusest madalama hinnaga, siis võttis EIK teadmiseks kaebaja väited korteri halva seisukorra kohta, mille kaebaja esitas. Igal juhul ei olnud siseriiklikud kohtud sellele aspektile oma otsustes viidanud.

Kokkuvõttes leidis EIK, et kaebaja pidi kandma tegude tagajärgi, mis olid omistatavad üksnes kolmandatele isikutele ning föderaal- ja munitsipaalvõimudele ilma hüvitiseta. Sellest tulenevalt leidis EIK, et õiglane tasakaal üldiste huvide ja kaebaja omandiõiguste kaitsmise vajaduse vahel ei olnud saavutatud. Seetõttu rikuti 1. protokolli artikkel 1.

EIK leidis, et Venemaa peab kaebajale maksma 5000 eurot mittevaralise kahju hüvitiseks.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

15. märts 2022

Lahend 65666/16 - positiivsed kohustused

Gonçalves Monteiro vs. Portugal

Artikkel 2

R. oli 18-aastane skisofreeniat põdev tüdruk, kes sündmuste toimumise ajal elas tänu arstiabile iseseisvalt. 17. veebruaril 2006 kadus ta pärast seda, kui tema ema jättis ta koolibussile jõudmiseks maha. R-i surnukeha pole kunagi leitud. Kaebaja, R-i isa, tugineb EIK-sse pöördudes artiklile 2, artiklile 5 ja artiklile 13 seoses sellega, et ametivõimud ebaõnnestusid anda korraldus tema tütre kiireks ja tõhusaks otsimiseks ning nende artiklite alusel kaebab ta ka seda, et kadumise asjaolude väljaselgitamiseks algatatud uurimine oli ebaefektiivne.

EIK märkis, et mida rohkem aega möödub teadmata kadunud inimesest, seda tõenäolisem on, et ta on surnud. Kolm uurimise käigus kuulatud psühhiaatrit ütlesid üksmeelselt, et R-i painas tema haiguse tõttu vahetu enesetapuht. Seetõttu võib oletada R-i surma. Käesolev juhtum on sarnane Dodov vs. Bulgaaria kaasusega, mis puudutas Alzheimeri tõbe põdeva inimese kadumist. EIK leidis, et tegemist oli potentsiaalselt ohtliku olukorraga, mis kuulub artikli 2 alla, arvestades, et kadumine leidis aset ajal,

mil ohver majutati vanadekodusse, kus ta vajab pidevat järelevalvet. Seevastu R-i haiglasse ei viidud. Sündmuste ajal elas R üsna tavalist elu, kuna elas koos emaga ja käis keskkoolis. Samas võib arvata, et peale kadumist ei võtnud ta ravimeid, mis võimaldasid tal stabiilselt elada.

EIK märkis esiteks, et küsimus on selles, kas ametivõimud teadsid, et R-i elu ähvardab reaalne ja vahetu oht ning kas nad reageerisid viivitamatult ja adekvaatselt, et vältida selle ohu realiseerumist ja seega leida ta elusalt. Kaebaja ja tema endine abikaasa läksid 18. veebruaril 2006 politseijaoskonda teatama oma tütre kadumisest, täpsustades R-i psüühikahäireid. Kaebaja esitas 19. veebruari 2006. aasta õhtul politseile ja õiguspolitseile (PJ) täpsemat teavet R-i psüühikahäirete tõsiduse kohta, mida toetas ka psühhiaatri elektrooniline sõnum ja ta hoiatas, et R ei olnud oma ravimeid võtnud üle 24 tunni. Toona said ametivõimud teada, et R-i elu ähvardab reaalne ja vahetu oht. Samas oli politsei koheselt palunud SIRENE bürool kanda R-i kadumine Schengeni infosüsteemi, et teda Euroopa tasandil otsida. Sellest tulenevalt näib, et politsei oli kadunud noore neiu psüühikahäireid kohe algusest peale arvesse võtnud.

20. veebruaril 2006 teavitas PJ R-i kadumisest riigiprokuratuuri, paludes rakendada kiireloomulisi meetmeid tema mobiiltelefoni asukoohaandmete saamiseks. See taotlus rahuldati 22. veebruaril 2006. 24. ja 25. veebruaril 2006 vastas operaator O sellele päringule ja edastas R-i telefoni 17. ja 18. veebruaril 2006 mastide asukohta ning tema tehtud või vastuvõetud kõnede nimekirja, täpsustades täiendavalt, et mobiiltelefon kaotas võrgusignaali 18. veebruaril 2006 kell 14.46. Seega ei olnud sellest hetkest enam võimalik R mobiiltelefoni asukohta tuvastada. 24. veebruaril 2006 vaatas PJ ka videosalvestisi, kus R oli tema ema poolt koolibussile jõudmiseks maha jäetud ja, kus R vestles ka bussijuhiga. 2006. aasta märtsis võttis PJ ühendust peamiste haiglatega ja helistas R-i kaaslastele. 2006. aasta aprillist oktoobrini reageerisid ametivõimud teadetele uuesti. Lõpuks otsisid nad 2006. aasta juunis R. üles ühest linnaosast, kus ta oli bussist välja astunud.

EIK mõistab, et kaebaja oleks soovinud, et ametivõimud oleksid teinud tütre leidmiseks rohkem. Arvestades juhtumi asjaolusid, ei ole siiski tõendeid selle kohta, et mis tahes täiendav meede oleks aidanud vältida R-i enesetapu riski realiseerumist. Sellest tulenevalt kokkuvõtvalt leidis EIK, et Portugali ametiasutused ei ole rikkunud positiivset kohustust kaitsta R-i elu.

Sama EIK märkis, et EIK-i praktika kohaselt on oluline eristada kahtlase surmajuhtumi uurimise ja kahtlase kadumise uurimise kohustust. Kadumist ei saa taandada „hetkeliseks“ teoks või sündmuseks. Järelikult säilib menetluskohustus potentsiaalselt seni, kuni ei ole selgunud puudutatud isiku saatus ning nõutava uurimise jätkuv puudumine loetakse jätkuvaks rikkumiseks. EIK märkis, et ametivõimud ei tellinud ekspertiisi, mis oleks võimaldanud neil R-i arvatist teavet hankida ja seega kaebaja poolt läbi viidud iseseisvat uurimistööd lõpule viia. Luba R-i e-kirjadega tutvumiseks küsiti alles 30. detsembril 2009. R. tuba otsiti läbi alles 5. mail 2009, kui see oli juba muudetud panipaigaks ja selleks ajaks olid R-i emal alles ainult mõned isiklikud asjad, mis olid kuulunud tema tütrele. Sellest tulenevalt kokkuvõtvalt leidis EIK, et käesoleval juhul ei vastanud uurimine kiiruse ja tulemuslikkuse nõuetele ning esineb artikkel 2 rikkumine.

EIK leidis, et Portugalil tuleb kaebajale maksta mittevaralise kahju hüvitiseks 26 000 eurot ja 17 000 eurot kulude katteks.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

15. märts 2022

Lahend 30965/17 - teave süüdistuse olemuse ja põhjuse kohta ning kaitse õigusabi kaudu

Bjarki H. Diego vs. Island

Artikkel 6

2008. aastal hakkas ülemaailmne likviidsuskriis mõjutama Islandi pangandussektorit. Kolm suurimat panka muutusid maksejõuetuks, sealhulgas Kaupping Bank, kus kaebaja oli laenuosakonna direktor ja krediidikomitee liige kuni Kaupping panga maksejõuetuks muutumiseni. Panganduskriisi tulemusena loodi Islandil eriprokuratuur. See algatas mitu Kaupping panga uurimist, sealhulgas uurimise kaebaja osas. Uurimise osana kuulati kaebaja telefoni pealt. Kahe uurimisega seoses kuulati kaebajat üle kui tunnistajat. 2010. aastal Holti juurdluses ülekuulamisel kaebajat ei abistanud tema kaitsja ja ta polnud teadlik, et tal on selleks õigus. Kui kaebajat küsitleti teist korda 2011. aastal seoses selle uurimisega, siis tal oli tal kohal advokaat ja talle teatati, et ta on kahtlustatav. Igal intervjuul kaebajat teavitati ülekuulamisel enese mittesüüstamise privileegist. 2013. aastal esitati kaebajale süüdistus seitsmes pettuses, mis pandi toime ametiseisundi kuritarvitamisega (umboðssvik). 26. juunil 2015 mõistis Reykjaviki ringkonnakohus kaebaja süüdi kuues pettuses ja mõistis talle kahe ja poole aastase vabadusekaotuse. Kaebaja vaidlustas selle otsuse, väites hiljem, et teda küsitleti pigem tunnistajana kui kahtlustatavana ja seetõttu tuleks ta õigeks mõista. Islandi ülemkohus tühistas osaliselt madalama astme kohtu otsuse ja mõistis kaebaja süüdi kõigis seitsmes pettuses. 2016. aastal jõudis meediasse teave Islandi ülemkohtu kohtunike investeerimisportfellide kohta, kusjuures osasid osalusi ei olnud mõned kohtu liikmed deklareerinud. Üks kaebaja kohtuasja kohtuistungil olnud liige, kohtunik V.M.M, omas aktsiaid Kauppingi pangas koos märkimisväärse osalusega Landsbankis. Nende aktsiate väärtus oli olnud märkimisväärselt vähenenud, kui need pangad muutusid maksejõuetuks.

EIKi pöördudes leidis kaebaja, et tema üle ei mõistetud kohut sõltumatult ja erapooletult seoses sellega, et kohtunik V.M.M omas aktsiaid Kauppingi pangas koos märkimisväärse osalusega Landsbankis. Lisaks leidis kaebaja, et oli andnud prokurörile tunnistajana ütlusi ilma, et ta teadnuks, et ta oli kahtlustatav ja sellega seoses ei saanud ta kasutada oma kaitseõigusi.

EIK leidis, et kohtunik V.M.M-i kahjud Kauppingi pangas olid minimaalsed ja kindlasti mitte sellisel tasandil, et seada kahtluse alla tema erapooletus. Sellega seoses EIK ei tuvastanud rikkumist. Samas leidis EIK, et Islandi ametivõimud olid olnud hooletud seoses kaebaja uurimisega. Eelkõige oli prokurör küsitlenud kaebajat tunnistajana kaasuses, hoolimata sellest, et teda koheldi sel ajal kahtlustatavana, tema telefoni kuulati pealt ja selle intervjuu stenogrammi tutvustati tõendina enne kohut. Selles osas tuvastas EIK artikli 6-1 ja 6-3 a ja c rikkumised.

EIK leidis, et rikkumise tuvastamine on piisavaks hüvitiseks võimaliku mittevarelise kahju osas ning sellega seoses on kaebajal teatud tingimustel võimalik taasavada tema suhtes Islandil tehtud otsus(ed).

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

15. märts 2022

Lahend 21881/20 - kogunemiste ja ühingute moodustamise vabadus

Communaute genevoise d'action syndicale (CGAS) vs. Šveits

Artikkel 11

Selle lahendi kohta on ülevaade leitav siseveebist [siit](#).

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)